

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANERBLADET

NR. 7 JULI 1965 50. ÅRGANG

Månedsskrift for Soransk Samfund

EMULSION A/S

non-ioniske emulgatorer til levnedsmiddelindustrier og tekniske formå

FABRIK OG LABOR
PALSGAARD
JUELSMINDE

SALGSKONTOR
RAADHUSPLADSEN 16
KØBENHAVN V

Dansk
VELUX A/S

Maskinvej 4 . København Søborg . Telf. (01) *69 11 33

VELUX
OVENLYSVINDUER

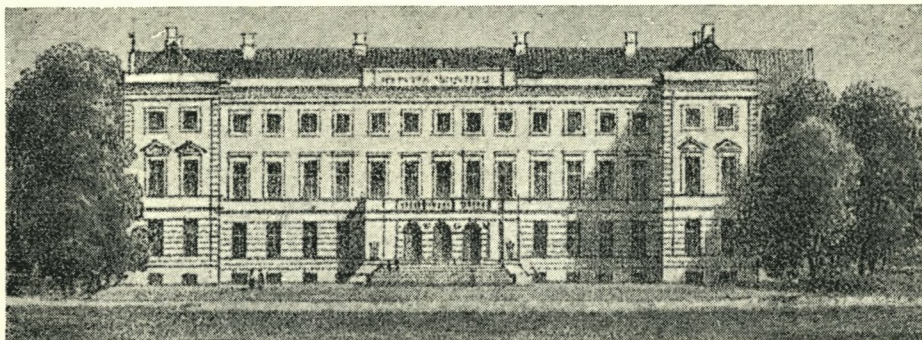

V. KANN RASMUSSEN & CO civilingeniører

Tobaksvejen 10 . København Søborg . Telf. (01) *69 11 44

(S. Kamman '27)

(V. Kann Rasmussen '27)

Academia Sorana

efter gammelt stik

SORØNER-BLADET

JULI 1965

50. ÅRGANG

NUMMER 7

Viseform og Rapsodi

To formtyper i Ingemanns lyrik

Af dr. phil. Jørgen Fafner.

I

Når man lader blikket passere hen over reolen med guldalderens lyriske værker, kan man godt undre sig over, hvor forbavsende få digte eftertiden destillerer fra. Det er den gamle historie med rosen-olien: af den store dyngede blade udvindes kun den ene lille dråbe vellugt. Og så kan man endda ikke føle sig sikker på, at disse kraftuddrag af forfatterskaberne nu virkelig også er den rene, lyriske essens. Det kunstneriske *kan* have været bestemmende for levedygtigheden og vil i reglen også være det, men lige så ofte kommer de andre, velkendte momenter ind i billedet: religiøse, politiske, sociale, pædagogiske etc.

Et mandtal over de Ingemann-digte, der har vist livskraft til dato, resulterer dog i en ganske anseelig flok, og man tør vel antage, at det især er disse digtes kunstneriske kvaliteter, der har reddet dem fra forglemmelsen.

Ser man nu nærmere på disse digte — Morgen- og Aftensangene, Holger Danske, Sulamith og Salomon-kredsen m.m. — så er der det unægteligt besynderlige ved dem, at de alle er blevet til efter at digteren forlængst havde passeret sin første ungdom. Den benådede, lyriske indgivelse plejer jo ellers at være ungdommens sag, som det ses af Oehlenschlägers eksempel. For *ham* var poesi og ungdom eet, og hans udvikling går stort set *fra* det

rent lyriske til manddommens epos og drama. For Ingemann er det nærmest modsat: trods ungdomsårenes fascinerende lyriske forsøg bliver han dog først for alvor lyriker *efter* sin store »episke periode« — de historiske romaners tid — d.v.s. fra omkring 1837, da han allerede var godt på vej mod de halvtreds. Men den modne mand besad stadigvæk den hjertets renhed og uskyld, som mangen en ung lyriker kunne misunde ham og som lod ham skabe digte, der for mængder af børn skulle komme til at betyde det første møde med den store poesi.

Sætter man sig for, på fagets vegne, at udgrunde, hvorpå disse digtes lyse og sprøde vellyd beror, så finder man, at de ikke er så uskyldige og naive endda. Selv Morgen- og Aftensangene, der synes at rinde af det troskyldigste barnesind, røber — ligesom senere H. C. Andersens eventyr — en teknisk kunnen, som søger sin lige. Det var Marius Kristensen, der i sin tid gjorde opmærksom på den mærkværdighed, at Ingemann netop i slutningen af trediverne slår ind på den teknik, som man kalder *fast gangart*, hvorved forstås en regulering af stavelsesgrupperne, så de fra strofe til strofe optræder i nøjagtigt de samme mønstre. I følgende to strofer er tostavelsesrytmen fremherskende, men denne »bisyllabiske« gangart brydes af trestavelsesled (»trisyllabler«), der kommer igen på kongruente steder gennem hele digtet:

Den skønne Jordens Sol gik ned;
Men Stjerneskarerne funkler.

En større Verdens Herlighed
Nedglimter nu i det Dunkle.

Al Verden som en Kirke stor
Bag Sky sig *hvælver* foroven;
I Templets Krog Guds grønne Jord
Er *skjult* som et Blad fra Skoven.

En sådan fast fordeling af »fødderne« — som man kaldte det dengang — kendes ellers mest fra en helt anden genre, nemlig de antik-imiterende *oder*. Stiltrækket er hos Ingemann så gennemført, at man med stor sikkerhed kan gruppere hans digte i »blandet rytme« efter det: *før* 1837 har vi fri blanding, *efter* 1837 fast blanding af taktleddene. Og der gives kun meget få undtagelser.

Marius Kristensen vurderede trækket overvejende negativt, og det *kan* også betragtes som noget rent ydre, mekanisk. Men det hænger ubestrideligt sammen med den omtalte intensivering af selve den lyriske kvalitet. Man må vist sige det sådan, at den aldrende digters »egentlige« lyriske gennembrud ikke blot beror på, at han bevarer ungdommens umiddelbare følsomhed, men at han netop bevarer den *på trods af* manddommens mere reflekterende indstilling, der samtidig tillader ham et mere *bevidst* arbejde med de kunstneriske udtryksmidler.

En del af æren må man tilskrive Grundtvigs folkeopdragende virksomhed, der jo placerede kunsten i livssituationen, som noget, der skulle *bruges*. Det betød, at lyrik først og fremmest skulle være til at *synge*, og Grundtvig udarbejdede selv sine

digte med henblik herpå, altså i fast gangart. I henseende til denne teknik er Grundtvig og Ingemann fælles og tillige helt ene-stående i tiden. *Weysses* kyndige kompliment til Morgensangene, »at slige smukke Digte componere sig selv«, er derfor fuldt berettiget. Han mente hermed, at de fra digterens hånd var lagt til rette for en gnidningsfri, strofisk komposition. Ser man nærmere efter, viser det sig så godt som altid, at dér, hvor Ingemann skriver til en allerede *foreliggende* melodi, bliver hans vers tunge og hæmmede. Når han derimod skriver til *designeret* melodi, bliver de blide og fulde af ynde, som i Morgensog Aftensangene. Han er først og fremmest *digter*, ikke textforfatter.

Den musikalsk tænkte men primært poetiske teknik er hovedmønstreret i Ingemanns »anden lyriske ungdom«. Den faste gangart breder sig også til digte, som peger bort fra det folkelige og ind mod den intime bekendelse. Og den breder sig ikke mindst til de større episke læse-digte (Holger Danske-sangene, det store Hans Tausendigt), hvoraf dele ganske vist er blevet sat i musik og blevet i bedste forstand folkelige. Flere af disse digte henter deres metriske form fra folkevisen — det gjaldt iøvrigt også den ovenfor citerede aftensang. Et af digtene fra Holger Danske-kredsen (»Skriveren og Keiserens Datter«) begynder på denne måde:

Jeg stod en Vinteraften i Frankernes
 Stad
 Ved den fremmede Flod.

Keiseren var kommen. Aachenseren
 var glad.
 Blandt Væbnerne jeg stod;
 Holger Danske var Keiserens Gidsel.

Det glimted over Floden fra Keiserens
 Gaard;

Der var Dands; der var Spil.
 Lettest fløi Prindsessen med Perler
 i sit Haar;

Med Gammen saa jeg til;
 Men lyksaligst var Keiserens Skriver.

Det er, som man vil høre, Ewalds
 »Liden Gunver«-strofe:

Liden Gunver vandrer som helst i
 Qvel;

Saa tankefuld.
 Hendes Hierte var Vox, hendes unge
 Siel

Var prøvet Guld.
 O vogt dig, mit Barn, for de falske
 Mandfolk!

... en form, som også den unge Oeh-lenschläger dyrkede (»Eventyret i den fremmede Stad« 1803) og med ham Hauch, Heiberg og senere også Bødtcher. Men hos Ingemann er der sket det, at firetryks-versene er blevet i den grad overfyldt med — til dels ret tunge — stavelser, så at de flere steder truer med at spaltes til vers med otte betoning — men til gengæld med for få stavelser. Man kan læse med fire tryk i denne linie:

Det gli'mted over Flo'den fra
 , Kei'serens Ga'ard...

...hvorimod indledningslinjen straks er mere suspekt:

Jeg sto'd en vintera'ften i Fra'nker-
 nes Sta'd.

Her vil det velkendte Chr. Winther-
vers (Nibelungenverset) melde sig som
en mulighed:

Jeg sto'd en Vi'ntera'ften —
i Fra'n-ke'rnes Sta'd. — —.

Denne svæven mellem to metra er
et uhyre karakteristisk stiltræk ved
visse dele af romantikkens verskunst.
Ingemann har nok tænkt sig digtet
læst som 4 + 2 betoninger, altså med
stærk stavelsesoverfyldning. Det er
den maner, som romantikerne overtog
fra folkevisen, især dog fra de gængse
to- og firlinjere. Ewalds og Inge-
manns form er nemlig en ret sjælden
forekomst. Den findes i viser som
»Fæstemanden i Graven« (»Aage og
Else«) eller »Stolt Elins Hævn«:

»Ieg wilde icke med stalten Ellind
løffue

det sleffred-lyff:

for-dy loffuet ieg eder, iumfrw

Daamorr,

till myn egtte-wyff.«

(DgF 209)

I folkevisen veksler stavelsesgrup-
perne fuldstændig frit. Kaster vi der-
imod et blik på Ingemanns imitation
af formen, så finder vi igen denne re-
gelmæssige stavelsesfordeling, der
som en skjult melodi løber gennem
digtets samtlige strofer. Vi står med
andre ord overfor det paradox, at en
oprindelig folkelig og »primitiv« form
gøres kunstfuld ved en reflekterende
teknik. Vi har unægtelig fjernet os
ikke så lidt fra den middelalderlige,
naive viseform! (Sluttes).

DIREKTE FRA BÅNDET IV

Samtale med

prof. dr. phil. R. Spärck

den 3. maj 1965

— Har Sorø noget at gøre med, at
De blev zoolog?

— Det er der efter min mening in-
gen tvivl om, selv om den direkte an-
ledning var, at jeg i sommeren 1910
besøgte en læge på Taasinge, der hav-
de Brehms Dyrenes Liv, som jeg læste
med stor interesse. Men derudover
har Kristen Simonsens undervisning
haft en meget væsentlig andel i, at
jeg blev naturhistorisk interesseret.
Et tredje ikke uvæsentligt moment er
hele Sorø egnen med dens mange geo-
logiske, botaniske og zoologiske inter-
essante elementer. Jeg kan vist sige,
at Simonsen og Sorøegnens natur nok
er den baggrund, på hvilken min na-
turhistoriske interesse skal ses.

— Havde Zoffmann ingen indflydel-
se?

— Nej, ikke ret meget — ikke til-
nærmelsesvis så meget som Simonsen.

— De blev student i 1914. Hvordan
var det at være studerende i Dan-
mark under den første verdenskrig?

— Hvis jeg skal udtrykke det kort,
kan jeg sige, at for mig som for man-
ge andre var den første krig et større
chok end den anden. Vi var jo vokse-
de op i den — skal vi kalde den for —
glade fremskridtstro og store optimis-
me, der beherskede begyndelsen af
århundredet.

— Man troede den hellige grav vel
forvaret!

— Ja, og man troede, at nu stod man overfor en fremadskridende udvikling i alle retninger. Medens den anden verdenskrig dog var ventet, står det for mig og mange andre af min generation som — for at citere lord Grey, der i sin berømte tale i Underhuset i august 1914 sagde, at — nu gik lysene ud i Europa... og de er aldrig blevet tændt siden.

— I tyverne troede vi vel alle på Folkeforbundet?

— Ikke jeg. For mig skete det store brud i 1914. Måske spillede det en rolle, at det faldt sammen med, at jeg kom ind til København til nye forhold... Selve det at være student under første verdenskrig — jah, det første par år var vi ikke meget prægede af krigen... der var jo ikke mange restriktioner... derimod de sidste krigsår var ret vanskelige — forsyningsmæssigt set...

— Og dyrtiden må vel især have spillet en rolle for en student?

— Jo, i høj grad. Dyrtiden var på en vis måde værre end under den sidste krig, og forsyningssituationen på visse områder ingeni lunde bedre.

— Nej, endskønt en god soraner — departementschef Cohn — gjorde sit bedste for at forme den så fornuftig som mulig! — De kom meget ud at rejse! De har jo gjort undersøgelser i Frankrig, på Færøerne, i Middelhavet, i Island, på Østgrønland, Congo... med Galathea har De været på togt...

— Det fulgte jo med det arbejdsfelt, jeg efterhånden kom ind på. Men det var ikke lige straks. Til at begynde med var jeg nærmest ferskvands-

biologisk interesseret, hvilket var en meget naturlig konsekvens af min søranske fortid, og det var lidt af en tilfældighed, at jeg kom ind på de marinebiologiske studier. Det skyldtes ganske simpelt, at der var en ledig stilling ved biologisk station, og — den tog jeg. Senere blev der en ledig stilling ved musæets afdeling for lavere havdyr, som jeg også tog. Ved hjælp af disse to stillinger kom jeg ind på havundersøgelser, og dette fører naturligvis let med sig, at man kommer ud på havet, ud at sejle. Det førte mig til Færøerne, til Middelhavet og sidst — for godt en halv snes år siden — til Vest- og Sydafrika.

— Og til samarbejde med en anden god soraner, Anton Bruun!

— Ja, vi arbejdede meget stærkt sammen i forberedelsen og gennemførelsen af Galathea-ekspeditionen. Jeg sad som formand for komitéen og var — som Bruun sagde — »leder af hjemmefronten«, medens han var leder af det, der foregik ude på skibet.

— For et lille land var det en stor ting, Galathea-ekspeditionen?

— En meget stor ting — vel en af de største, både økonomiske og personelle indsatser fra dansk side.

— Og den vakte videnskabeligt en stor opsigt ude i verden!

— Det gjorde den, og det vil den gøre endnu i mange år. Der kommer jo stadig bind efter bind af dens resultater.

— Tænker De på at tage på rejser endnu.

— Jah, men de bliver i hvert fald af en anden karakter. Når man bliver

ældre, kommer man jo ind i internationale organisationer og i samarbejde, der medfører en del rejser. Jeg er f. eks. kommet ind i en ekspertkomité under Europarådet, hvorved jeg flere gange om året kommer til Strasbourg...

— Nu nævner De Strasbourg. Må jeg i relation til, hvad vi før talte om, spørge Dem, hvad De mener om den kommende verden, det kommende Europa.

— Ak ja, bare jeg vidste det! Jeg er jo en uforbederlig optimist, så jeg har bevaret i mig et håb om, at det måske denne gang i modsætning til forrige gang skal lykkes at holde på freden. — Der er den lille grund til at tro det, at der vel i dag ikke er nogen stormagt, som har interesse i krig...

— Men, tænk alligevel, hvor den slags afhænger af tilfældigheder...

— Også der kommer tilfældighederne ind, men alligevel kan man jo godt sige, at Tyskland troede jo i hvert fald, de havde interesse i krig, en krig mod øst, ... at de så blev tvunget i en tofrontskrig, det er en anden sag...

— Nå, men vi skal jo ikke drøfte politik... lad os vende os mod Sorø. Var De glad for Deres Sorøtid?

— Decideret glad... både medens jeg oplevede den og også nu bagefter, især for min gymnasietid.

— De har stadig forbindelse med nogle af Deres »samtidige«?

— Jeg har en ret livlig forbindelse med tre af mine kammerater, rektor C. C. Andersen, lektor Kragelund og postkontrollør H. P. D. A. Hansen. Vi

fire begyndte på Molbechshus i 1913 at spille l'hombre, og det gør vi stadig... altså nu i over halvtreds år! Da vi fejrede vort halvtreds års jubilæum nede i Sorø, havde vi planlagt at spille et parti endnu engang i Molbechshus, men desværre var det under ombygning, så det ikke kunne lade sig gøre.

— Ser De noget til Lannung og Nedergaard?

— Ja, Lannung har jeg haft en del med at gøre. Jeg har også mødt ham i Strasbourg. Sommetider er vi fulgtes ad derved. Paul Nedergaard derimod har jeg praktisk talt ikke set i mange år. Jeg kan huske, han var med til vort 25 års jubilæum, og fra skoletiden husker jeg ham udmærket. Allerede dengang havde han et højst mærkværdigt personalkendskab til præster.

— Edward Suhr?

— Ja, ham kommer jeg også en del sammen med. Han er en meget trofast soraner.

— Henrik Bentzon, der gik en klasse over Dem?

— En sjælden gang har jeg haft forbindelse med ham.. Han har nu og da ringet til mig og spurgt mig om ting af zoologisk art. Han er interesseret i jagt og fiskeri.

— Å propos, har De selv været skuespiller... jeg mener spillet med i dilettantkomedie i Sorø?

— Ja, det har jeg rigtignok. Jeg spillede Ebeltoft i Gulddåsen i 1912. C. C. Andersen spillede Falsmaal. og Aage Bugge, som blev provst i Grøn-

landske kirkevæsen, var jomfru Ebeltoft. Og det følgende år spillede jeg baron Ebersdorf i en Spurv i Tranedans.

— Var De en god skuespiller?

— Aah, det vil jeg ikke påstå, men det gik da.

— De siger ikke som Steincke engang svarede mig: »Også uden for Rigsdagen burde jeg have været skuespiller! C. C. Hoffgaard.

Fraternitas Sorana's

29. Stævne i Herfølge Præstegaard
1. — 3. Juni 1965

Den udsendte Indbydelse til Stævnet sluttede med Ordene: Velkommen til et usædvanligt Stævne!

Det skal straks siges: at det blev det. Et Sommergejr, som vi kan li' det, en sjællandsk Præstegaardsidyl, som vi ogsaa kan li' den, og et Værtsskab, som ikke gav danske Præstegaardes højt besungne Gæstfrihed noget efter, blev den ydre Ramme for Stævnet. Vi er Provsteparret megen Tak skyldig.

Paa Baggrund af mangelfulde eller slet ingen Notater skal her nedfældes nogle Indtryk fra Stævnet:

De fleste deltagere var allerede ankommet, da Værten bød Velkommen til Stævnet ved det store fælles Kaffe-bord Tirsdag Em. Kl. 15. Det var en løfterig Optakt til de kulinariske Glæder, som ventede os. Selv Ølstrejken syntes ikke generende i Herfølge. Men her standser Beretningen om dette Emne.

Eftermiddagen var iøvrigt viet til frit Samvær med Lejlighed til at se alle Herlighederne — og de var mange — og til at hvile i Haven eller spille Boccia.

Om Aftenen fortalte *Paul Nedergaard* interessante Ting om Soraneren Sognepræst A. Busch, Det danske Missions-selskabs navnkundige Formand. P. N. paaviste, hvordan Sorø og Livet dér havde sat sit Præg paa og været med til at forme A. Busch, saa han blev den stærke, myndige, kærlige og vidtfavnende Personlighed, han var.

Derefter førte *Mogens Christopher* os en Tur til Rom og afslørede sig som en fortræffelig Fotograf. Jeg mindes ikke at have set så gode og klare billeder før eller saa udvalgte Motiver. Det var en Tur!

Onsdag den 2. Juni begyndte med Morgenandagt ved *Krog*-. Ud fra 1. Th. 5, 24: »Trofast er Han, som kalder jer, Han vil ogsaa gøre det«, mindede *Krog* os om den vidunderlige, forunderlige og uforklarlige Ting, som Guds Trofasthed er. Han sagde: »Det bedste, jeg har oplevet i min Levetid, er Guds uforanderlige Trofasthed. Med et Kierkegaard-Citat mindede han os om Kilden, der altid læsker, upaavirket af Sommerens Hede eller Vinterens Kulde, og sluttede: »Fra Morgenandagten her i Herfølge beder jeg jer huske dette Ord: »Trofast er Han, som kalder jer, Han skal ogsaa gøre det!«

Nu fulgte Formiddagens Foredrag: Ekstrapost fra *Rechendorff*!

Paa god journalistisk Vis: springende, fornøjelig, aktuel — gav *Rechendorff* os et levende Indblik i, hvor svært det er at bringe korrekte, sandfærdige Oplysninger frem om Døgnets store og smaa Begivenheder. Avisen skal udkomme! Og der bliver ikke Tid og Mulighed for at kontrollere sine Kilder. Et frisk Eksempel fra de allersidste Dage kunne være føjet til som en god Illustration: Forstanderen for Krogerup Højskole, Digteren Ole Wivel, erklærer, at Rygter om, at han vil forlade Højskolen, er usande. Forstanderen for Højskolens Bestyrelse, fhv. Medicinaldirektør, Dr. med. Johs.

Frandsen, erklærer samtidig, at han allerede for et Par Uger siden har modtaget Brev fra Wivel med Opsigelse og Ønske om øjeblikkelig Fra-træden. Konklusion: Journalisten maa for at orientere Offentligheden korrekt ikke alene vide, hvem der siger Sandheden, men ogsaa, hvem der ikke siger den. Sic!

Om Eftermiddagen løb det, der blev anset for Stævnets Højdepunkt, af Stabelen: *Turen til Møllehøjgaard.*

Her var vi med grandios Gæstfrihed inviteret til at være Soransk Samfunds Formand, Civilingeniør Kann Rasmussen og Frues Gæster Resten af Dagen. 30 Gæster er dog en Flok! Hvad der imponerede os mest: Haven, Parken, Skoven eller det smukke, fornemt kultiverede Hjem, indrettet i en gammel Bondegaard, er ikke nemt at sige. Men alt stod os aabent. Og det mest tiltalende var den umiskendelige Glæde, hvormed vore Værter førte os omkring og viste os, hvad der med maalbevidst Arbejde og sikker Smag kan komme ud af en Plet dansk Jord. Her var skabt et helt Arborét, som foruden mange andre mere eller mindre sjældne Træer rummede den største Samling af Tjørn, der findes herhjemme. Samlingen talte 65 forskellige Sorter!

Efter Rundturen var der Middag i Kostalden(!), som var omdannet til en smuk Gildeshal og Gæstefløj.

Med Lyden af gamle Soranerstemmer fra Direktør *Hoffgaards* soranske Stemmearkiv i vore Øren tiltraadte vi Tilbageturen til Herfølge »i Sommer-nattens korte Svale«. Men Fredsskovens Nattergale kunde ikke overdøve Bilmotorernes Summen.

Torsdag den 3. Juni holdt *Engsig-Karup* Morgenandagt over II Kor. 6, 10: »Som bedrøvede, dog altid glade; som fattige, der dog gør mange rige; som de, der intet har og dog ejer alt«. Vi lever altid under Spændingens Vilkaar. Men du skal ikke stirre på dig

selv, men blive glad i Tak og Bøn. Nu som paa Daniels Tid skal Jerusalems Mure bygges igennem Tidernes Trængsel.

Formiddagens Foredrag var ogsaa Engsigs. Emnet hed: »Under Ordre«.

Med Eksempler fra sit eget Liv fra Drengesaarene i Assens og i Sorø, fra Manddomsaarenes Gerning i Haslev, Marstal og Horsens til Otiumsaaarenes frie Tjeneste i Skanderborg talte Engsig om Glæden i: Altid at gaa, hvor GUD kalder.

Som altid skete det i den stærkt personlige og inciterende Form, som er Engsig egen, men vanskeligt lader sig referere. De, der har læst: »Dronning Dagmars Dreng«, vil forstaa Intensionen. Et Par Citater: Du skal lytte til Suset i det Træs Krone, der staar paa den Grund, hvorpaa dit Hus er bygget. — Quod jussi sunt, faciunt.

Generalforsamlingen holdtes i det fri og afvikledes under Glavens faste Haand hurtigt og smertefrit. Den siddende F.S. Styrelse blev siddende under Forsamlingens Bifald. Regnskabet blev godkendt, skønt Kassereren gjorde sig usynlig midt under Regnskabs-aflæggelsen. Man enedes om hvert Aar at opkræve et Kontingent paa 5 Kroner pr. frater.

Efter en festlig Afskedsfrokost drog hver til sit. Et værdifuldt, fornøjeligt, kammeratligt Stævne, præget af det uforklarlige med Midtpunkt i Sorø og Ungdomsaarene dér (Kultur og Kristendom), som bandt og binder os sammen, var forbi.

Taknemmelige og glade for en ny Gave til Mindernes Skatkammer hastede vi hjem gennem et sommerligt smilende Sjælland.

Johs.

Hele Tiden eller i en Del af Stævnet deltog følgende Ægtepar:

Erik Bennetzen, Ebbe Christiansen, Mogens Christophersen, Helge Dahn, Johs. I. Hansen, Jens Juul Sørensen,

OBS!

Fodboldkampen mellem skoleholdet og gamle soranere finder sted søndag den 29. august kl. 14 på Flommen i Sorø.

Kann Rasmussen, Krog-Meyer, Paul Nedergaard, Poul Schjærff, Johs. Toftager.

Og følgende mødte solo:

Jonas Bruun, Tage Christiansen, Poul Glaven, H. P. D. A. Hansen, Hoffgaard, Gabriel Lind, Rechendorff, Karen Trolle, Hylleborg Voldum.

Næste Aars Stævne foresloges afholdt i Rørvig eller paa Liselund.

Soranerfrokosten

TORS DAG DEN 1. JULI 1965

Man havde på grund af den tilstundende ferietid ikke ventet nogen særlig tilslutning, og tænk, så mødte der 24 (godt skuldret!) omkring det lys-, flag- og blomsterprydede bord.

Formandens stemme vibrerede derfor af glæde, da han anmærkede denne efter omstændighederne »overvældende« given-møde. Han hilste fra Sorø, hvor han havde overværet translokationen, der fik en særlig glans ved en del jubilarer samt overjubilaren Elving, der for bare 75 år siden — anno domini 1890 — havde taget præliminæreksamen, stadig frisk og interesseret, og som i alle de syvti fem år havde været medlem af Soransk Samfund — en rekord, der vist vanskelig kan slås. I det leve, der udbragtes for skolen, omfattedes da også med føje vor kære jubilar.

Hauch-Hebo tilvejebragte den rette soranerstemning ved digt og musik.

Otto Boserup bad os hilse og hylde Warrer, aktiv cricketspiller gennem 65 år (heller ikke så ringe).

Svend Clausen konstaterede frækt,

at protokollen undtagelsesvis (høj spottende latter fra forsamlingen) ikke var til stede i dag. Man nedkradsede derfor sine autografer på et i hast tilvejebragt stykke papir. Jubilarer fra 1915, ialt, havde festet i Sorø, og mens de blev vist rundt på Akademiet af fhv. lærer S. Thomsen, kom »Sjællands Tidende«, der netop den dag bragte en kronik af afd. K. K. Steincke, hvor den store forhenværende med lune og nogen malice fortalte om sine lærere på Sorø Akademi (Han karakteriserede rektor Hoff, Johannes Petersen, kaldet »Peder«, Eugène Ibsen og Thaarup) Taleren ønskede, at redaktøren nærmere skulle omtale denne kronik; det er der ingen særlig grund til, da man kendte det hele fra Steinckes erindringer — men opsøg dem og læs, de er det værd.

Saxtorph bragte hilsen fra 25-års jubilarerne; kun 6 af 37 mulige var medlem af Sor.Samf. (oh ve!), men 34 var kommet til Sorø, deriblandt én fra det fjerne Los Angeles; rektor og flere lærere var indbudt, og disse, der for skoledrengene for 25 år siden virkede »ældgamle«, var nu blevet yngre! Overalt træffer man soranere, »nevøer« eller »onkler«, alle er de gode og rare, der er sammenhold uden hensyn til alder. Harald Skodshøj fortalte, at Hedeselskabet 1966 havde 100 års jubilæum, og at man havde overdraget Hagen Hasselbalch (s.'33) at udarbejde en dokumentarfilm, der skulle demonstrere Jyllands forandring gennem et sekel, hvad der var vundet, og hvad der muligvis er gået tabt i naturen. Han hilste fra 1921-holdet, der den 30. april havde festet hos læge Ove Clausen i Vorbasse (foruden ved Clausen berømt ved professor Labri). Man havde nydt herlige måltider, gjort tur omkring i landet, og festen havde fået yderligere glans, idet kørnerne var med. Og hvad var vi uden kvinder? De leve!

Kindt takkede på Schjærffs vegne for venlighed på dennes oldingsfødselsdag, en ringe tak for hans arbejde. Han gik derfra over til et heftigt angreb på Hedeselskabets ødelæggende virksomhed: Først gjorde de det af med heden, nu kommer turen til åer og enge. Et ironisk leve for selskabet.

Dette kunne *Skodshøj* naturligvis ikke lade stå uimodsagt. I en livlig ripost forklarede han, at der var skabt levemuligheder for den voksne befolkning, at lodsejerne *selv* havde henvendt sig til selskabet, at fiskeriet var fremmet, at Skernåen ved reguleringen bliver et rekreativt område, og at laksene kan gå derop!

Schjærff beklagede, at Kindt var kommet ham i forkøbet; med sin velkendte blanding af humor og lyrik takkede han varmt, fordi han ved sin redaktion havde fået lejlighed til at fremme soransk sammenhold, og fordi han hos alle (med enkelte undtagelser) havde mødt venskab og kammeratskab, og fået lejlighed til at afbetale sin gæld til Sorø. Kammeratskabet leve!

Så var det slut — de fleste gik til deres arbejde, mens den lille skare »ølstreger« (udtryk for de tyskere, der ved helles eller dunkles Bier under 1. verdenskrig »afgjorde« denne) blev tilbage og »afgjorde« situationen af i dag.

Kom igen torsdag den 5. august på Grand kl. 12,00. P. Sch.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i august:

2. *Hjalmar Fr. Krumm Knuhtsen* (f. 1905), s. '24. Opholder sig i Amerika.
2. Skovfoged *Jens Vilh. Jakhelln Hoffmeyer* (f. 1915), Hesede skov pr. Bråby.

4. Statsaut. revisor *Erik Lüders Thomsen* (f.1915), H. C. Andersens Boulevard 48, Kbhvn. V.
5. Afdelingsingeniør (K.T.A.S.), cand. polyt. *Carl Vilh. Gümoes* (f. 1890), Kronebakken 7, Lyngby.
5. Medhjælper *Tage Alf Hartvig Larsen* (f. 1905), Universitetsbiblioteket, Fiolstræde 1, Kbhvn. K.
8. *Hans Chr. Theodor Poulsen* (f. 1900) s. '18.
9. Kioskejer *Erik Külerich* (f. 1900), Aarhus.
13. Direktør *Hans Lauritzen* (f. 1895), Epping Green Orchard, Near Epping, Essex, England.
19. Driftsbestyrer *Torben Georg Emil Madsen* (f. 1915), Brydegårdsvej 10, Måløv.
20. Overingeniør *Carl Veistrup* (f. 1890), Sdr. Strandvej 38 C, Helsingør.
21. Boghandler *Georg H. Christensen* (f. 1890), Axeltorv 10, Næstved
24. Tandlæge *Chr. Poulsen* (f. 1875), Rud. Berghsgade 32, Kbhvn. Ø.
24. *Poul Meyling Klem* (f. 1905), s' 24. I U. S. A.
25. Driftsleder *Jørgen Roy Frandsen* (f. 1905), Krostræde 1, Kastrup.
25. Frimenighedspræst *Erik Høirup Knudsen* (f. 1915), Hornum.
28. *Helge Alexander Zoffmann Jessen* (f. 1915), på Sorø 1929—33.
29. Direktør *Hugo Lehrmann* (f. 1915), Bekkasinsvej 8, Hellerup.
29. Ekspeditionssekretær (Bikuben) *Niels Jørgen Tholl* (f. 1915), Skjoldagervej 13, Gentofte.
30. Købmand *Einer Petersen* (f. 1915), Fru Ing'svej 12, Sorø.
30. Købmand *Georg Petersen* (f. 1915), Christiansvej 1, Sorø.
31. Sekretær, statsaut. ejendomsmægler *Villy Højen Burchardt* (f. 1915), Tåstrup.

Omtale af en række soranske dødsfald, bl.a. prof. *R. Spärck*, oversignalingeniør *Hugo Schmedes* og kontorchef *Einer Nygaard*, må vente til et senere nummer.

Translokation og Dimission

PÅ SORØ AKADEMIS SKOLE 1965

I. Den »lille« translokation den 18. juni.

Translokationen for samtlige elever undtagen dimittenderne holdtes i festsalen i overværelse af en del forældre og pårørende.

Rektor *Arne Østergaard* mindedes først de to bortgangne lektorer, A. P. Blem og Rolf Raft, og karakteriserede derefter det svundne skoleår: Et i visse henseender trist år med skemaomlægninger, ligesom rektor ikke i så høj grad som ønsket havde kunnet være til disposition på sit kontor. Men det er gået, om end lidt tungt. Også lærermangelen havde voldt vanskeligheder, og dette fordrede elevernes selvstændighed og ansvar. Skolen var altid villig til at støtte enhver positiv indsats, og skolen gik ind for den demokratiske udvikling. Rektor appellerede til flid, omhu og god forberedelse, gennemgik klassernes eksamensresultater, uddelte boggaver og ønskede alle en god sommerferie.

II. Den »store« translokation d. 20. juni.

Tilslutningen var som sædvanlig overvældende, bl. a. sås en del studenter- og realistjubilarer, samt medlemmer af Soransk Samfund, der på grund af pladsmangel måtte følge, hvad der foregik, fra Grønne Sal, hvad rektor beklagede. Rektor meddelte eksamensresultaterne for 81 studenter og 26 realister.

Læseferien og eksamenstiden er nu forbi, og I har måske erkendt, at det er ganske rart at arbejde på egen hånd, at få orden i stoffet og forstå en sammenhæng, der har givet mod og lyst til at arbejde mod nye mål.

Realeksamen er ikke genstand for den samme kritik som studentereksamen. Offentlighedens milde øjne hviler i dag i højere grad på de elever,

der forlader skolen med eksamen fra 8., 9. og 10. klasse. Dog bør man ikke glemme, at der heldigvis stadig er en realeksamen, ganske vist på visse punkter ny, og man må håbe, at den stadig kan bevare sin anseelse og udfylde sin mission. Realeksamen her på Sorø har som regel ikke givet de store resultater, men mange realister har p. gr. a. deres praktiske indstilling klaret sig strålende på mange forskellige fronter.

I studenter er det sidste hold med et 7-årigt løb i eksamensskolen, det sidste hold efter almenskoleloven af 1903, der har betydet så meget for det danske samfund, hvorfor man med tak må mindes denne lovs skabere, der forstod værdien af en virkelig demokratisering af uddannelsen.

Studentereksamen og gymnasiets undervisning er for tiden under stærk kritik. Universiteter og læreanstalter (bl. a. gennem prof. Sløk i Aarhus) nærer frygt for, at gymnasiet ikke giver de vordende studenter tilstrækkelig eksakt viden, man kræver sikre kundskaber og beherskelse af moderne sprog. Politikerne ønsker bred orientering, oplæring i demokrati, i samfundslære og historie, dog uden at den faglige viden forringes, og antallet af studenter bør sættes stærkt i vejret. Højskolen kritiserer især lærerne for at være fagfolk, bundet heraf og med mangelfuld horisont. En kendt højskoleforstander mener, at man fortaber sig i det udvendige og væsentlig beskæftiger sig med faget for eksamens skyld.

Disse her refererede synspunkter kan vanskeligt forenes, kritikken neutraliseres i nogen grad af kritikken. Jeg vil minde jer om, at I i skolen som det vigtigste har lært, at man let kan synes at tænke klart, men komme til at slutte forkert.

De forskellige anskuelser samler sig om de to ord: Kvalitet og kvantitet. Universitetsfolkernes krav om nøjagtig og præcis viden er udtryk for et kvalitetskrav, kravene om bred orientering

er udtryk for kvantitet, der må være et fornuftigt forhold mellem de to krav. Man må kravle, før man kan gå, man må lære enkeltheder, før man kan få overblik. Faren er den, at man ikke når længere end til enkelthederne, eller at man bare når til et overblik over en løs og upræcis viden og dermed er ude af stand til videregående studier.

Fra alle sider råbes der op om, at vi skal lære eleverne alt, lærdom og kultur, åndeligt og materielt — her overfor vil jeg anføre et lille stykke af Søren Kierkegaard: »Man tage ungdommen ligesaaalidet som det spæde barn for meget i hænde, men man gøre derfor heller ei det modsatte; man gjøre den ikke gammel før tiden, at den ikke skal tømme den bitterhed, ei at maatte være ung, naar man er det, og anden gang tømme den bitterhed, ei at have maattet være ung, da man var det.« Den store filosof har her peget på noget, man skal tænke over.

Nuvel — vil en eller anden måske sige. Kritik er da nødvendig, og en, måske mange af jer, vil sige, at I har kedet jer ofte og grundigt.

Hertil kan nævnes nogle betragtninger af den geniale tænker og matematiker Blaise Pascal (17. årh.): »Mennesket er altid og dybest set i kedsomhedens vold, og i enhver situation, hvor mennesket ikke tildækker den eller overdøver den med andre stemninger, vælder den frem i bevidstheden... Kedsomheden er grundstemningen og går over i passiviteten — fraværelsen af alle engagementer og al optagethed.« Lad mig, uden at gå videre i den pascalske pessimisme, jævnt og borgerligt sige, at det drejer sig om at finde sit selv, sit personlige selv og sit sociale selv. Lær at møde medmennesket, et andet selv, med respekt, ja med kærlighed; jeg kan ikke give jer råd, men jeg tror, at de jævne og kloge ord, som A. P. Møller har udtalt, også kan bruges af jer: »Den, der har evnerne, har også pligten til at stræbe efter at løse

opgaverne ved hårdt arbejde, årvågenhed og sparsommelighed«.

Jeg ønsker jer til lykke og erklærer jer for rette realister og studenter at være.

En række legater og boggaver uddeltes. Soransk Samfunds formand, civilingeniør A. Kann Rasmussen, hilste og lykønskede fra gamle soranere; han mindede om Johan Bülow's ord for 200 år siden i Sorø: »Paa dette kiære Sted havde jeg mange Glæder, og Sorger kiændte jeg ingen af uden Tanken at forlade det engang.« Fhv. skovdirektør Poul Lorenzen, 50 års jubilar, takkede skolen, fordi vi får lov til at blive betragtet som børn af huset, og ønskede alt godt for de unge. Livets sejlads kan blive hård, men forhåbentlig kan I få tid til at tænke tilbage på minderne fra Sorø; de funkler langt ind i alderdommens nat. Folketingsmand, murermester Adolph Sørensen, Sorø, tolkede forældrenes tak til skolen. Det er med betænkelighed, at jeg blander min læge røst i det akademiske kor. Mig blev det ikke forundt også at blive gammel soraner, men hvad der blev umuligt for mig, er blevet forundt næste generation.

Et historisk øjeblik indtraf, da rektor Østergaard rettede nogle særlige ord til den knap 92-årige, fhv. grosserer Hans Elving, der kunne fejre 75-årsdagen for sin præliminæreksamen: De kommer ikke som en sjælden gæst, Deres trofasthed overfor Deres gamle skole har De vist gennem talrige besøg.

(Efter den lokale presse og rektors manuskript ved red.)

REDAKTION:

Højagervej 67, Rungsted Kyst, lektor P. Schjærrff. Tlf. 86 38 32 (ansvarshavende) og Algade 70, Vordingborg, overbibliotekar C. G. Elberling, Tlf. 511 (subs. 638).

EKSPEDITION:

Helgolandsgade 13, København V. Direktør N. E. Løgstrup, Hilda 337.

Fr. Palm Greisens bogtrykkeri, København.

— anset og velset

Se det hos de førende tapet- og farvehandlere
landet over

Etablissementet

PARNAS

Telf. Sorø 636

Hotel — Restaurant

Elegante møde- og selskabs-
lokaler

Vis-a-vis Sorø Akademi

Åben medio april-oktober

Frede Lerche Madsen

Tlf. 4 - 134
1. kl. værelser og smukke
selskabslokaler
Største og førende

HOTEL POSTGAARDEN, SORØ

SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ

TLF. *27 . POSTKONTO 7163

BANKEN
for **SORØ**
OG OMEGN
Aktieselskab

MERKUR A/S

HERMODSGADE 14
ÆGIR 8888

*Kaffe og The
en gros*

Hovedkontor:

VESTERBROGADE 8 - VESTERPORT
KØBENHAVN V.

Telefon (01) 11 66 66

14 FULDMÆGTIG
LOUIS VICTOR A MATHIESEN
VESTERBROGADE 208-3 TV
70 KØBENHAVN V

**Kaina Rustolie - Kaina Vaabenolie - Kaina Loddefedt
Nova Slagloddepulver - Nova Svejsepulver**

De kendte Kaina- og Nova-Produkter
fra Vissinggaard Laboratorium anvendes paa Værksteder
Garager og Fabrikker overalt i Danmark.

Forlang Kaina- og Nova-Produkter hos Deres Handlende.

Tønning St. VISSINGGAARD LABORATORIUM Tlf. Brødstrup 414

Advokat
HARALD QVIST
Landsretssagfører
Mødeberettiget for Højesteret
Frederiksberggade 25
C. 3264 - Ml. 3364
Lrs. G. Tage Niensens øff.

Johs. Brinck

AUT.
GAS- OG VANDMESTER
SORØ

Kalundborg Shipping Agency

J. Rødgaard Hønsen
statsaut. skibsmægler
Kalundborg

Befragtning og klarering

Telex: 5477 Kalship
Telefon: 1700

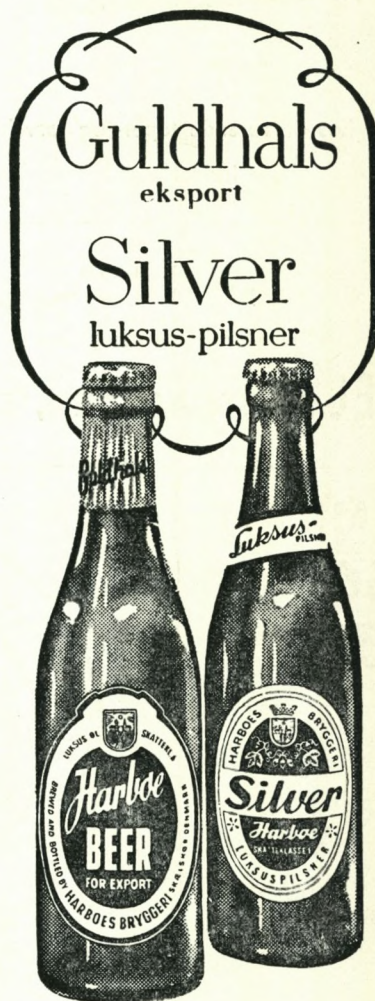
De Danske Østersøfærgers restaurationer

Rødby Færge

Rødby Havn

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K
Minerva 5800

luksusøl
til hverdagspris
HARBOE